

2020

Integració dels programes de prevenció i promoció de la salut a l'atenció primària

“Programa atenció primària sense fum”
“Beveu menys”
“Activitat física saludable”

Integració dels programes de prevenció i promoció de la salut a l'atenció primària

L'**atenció primària (AP)** representa el **primer nivell de contacte** de la població amb el sistema de salut. L'evidència demostra que les estratègies de prevenció i promoció de la salut són efectives (vacunes, alcohol i drogues, tabac, activitat física i prescripció social) des de l'AP ([Counseling Patients in Primary Care: Evidence-Based Strategies](#)).

Al nostre context, l'any 1998 s'estableix la necessitat d'intervenir sobre els estils de vida des de l'AP amb el desenvolupament del Programa d'activitats preventives i de promoció de la salut (PAPPS), el document "Consens sobre les activitats preventives a l'edat adulta dins l'atenció primària: llibre blanc" i el document "[Consell integral en estil de vida a l'AP](#)". Aquesta pràctica ha estat avaluada amb bons resultats en estudis com ara "Prescriu una vida saludable", del País Basc i l'EIRA.

Per una altra banda, el gener de 2017, [la Comissió Nacional de Prioritats de Prevenció \(NCP\) dels Estats Units d'Amèrica](#) va concloure que els millors resultats en salut de la **població adulta es podrien obtenir invertint en els serveis clínics preventius que aborden les vacunacions** de la grip, l'ús del **tabac**, el consum de risc d'**alcohol**, l'**obesitat (dieta i exercici)**, així com la detecció del càncer de cèrvix i de còlon.

En aquesta línia, l'OMS ha desenvolupat un paquet d'intervencions essencials per prevenir malalties no transmissibles ([WHO PEN](#)) en països de renda baixa. El paquet prioritza les intervencions per a la detecció, la prevenció, el tractament i la cura de les malalties no transmissibles a través de l'AP, i incideix en les intervencions sobre els factors de risc que hi estan relacionats.

Portem vint anys d'experiència de programes exitosos i capdavanters de prevenció de la salut i la promoció des de l'AP (programes "Atenció primària sense fum", "Beveu menys" i "Activitat física saludable") que aborden els factors de risc principals de malaltia i mortalitat en el nostre entorn. Tots aquests programes comparteixen estratègies i elements comuns, ja sigui quant a la formació de formadors, la formació contínua i la formació en línia; també quant a la identificació de referents, la promoció del registre a l'història clínica i la commemoració dels dies mundials i de les activitats comunitàries.

Amb la intenció de facilitar la feina als professionals, promoure sinèrgies i ser més eficients en la implementació d'aquests programes, des de l'Agència de Salut Pública hem preparat una proposta d'integració d'alguns dels processos, les estratègies i les eines de comunicació compartides.

Es tracta de donar un enfocament integrador des de Salut Pública de les intervencions adreçades a la prevenció de la salut i a la promoció, i d'abordar de manera conjunta els factors de salut/risc principals i les seves interaccions, alhora que facilitem que els professionals de l'AP disposin de les eines més efectives.

A més, la pandèmia del SARS-CoV2 ha posat de manifest, encara més, la importància d'establir un model de prevenció i de promoció de la salut que es basi en l'efectivitat i l'eficiència, que doni resposta a les noves necessitats i que ens ajudi a afrontar la "nova realitat" amb sistemes de cribratge i amb intervencions breus més flexibles i que incloguin les alternatives no presencials.

Els objectius que ens plantejem amb aquesta proposta d'integració són:

- Potenciar la prevenció i la promoció de la salut a l'AP posant el focus en els factors de risc principals (tabaquisme, alcohol i activitat física).
- Millorar la coordinació dels programes de prevenció i de promoció de l'ASPCAT.
- Millorar la comunicació entre els programes de prevenció i de promoció i els EAP.
- Facilitar l'accés dels ciutadans a la cura de la salut utilitzant les tecnologies de la comunicació.
- Homogeneïtzar la intervenció breu dels professionals sanitaris en la prevenció i la promoció de la salut.

La proposta d'integració comporta...

- Crear una **marca única** que englobi tots els elements de prevenció i promoció.
- **Difondre missatges** informatius periòdics **compartits** (trameses unificades).
- **Comunicar amb els EAP a través d'un canal únic**, amb adreces de contacte corporatives genèriques de prevenció i promoció.
- **Coordinar l'activitat formativa**, fer-ne difusió de manera conjunta i establir un calendari comú.
- **Organitzar la jornada anual de manera conjunta** i establir sinergies per als diferents dies mundials de cada programa.
- Crear un lloc **web comú** que serveixi d'entrada (finestra) unificada per als programes.
- **Elaborar materials** amb un disseny comú* i integrats, per a una **intervenció breu adaptada també a mètodes no presencials** (telèfon, e.consulta, videotrucada), i recomanacions lligades als resultats dels tests de tabac, alcohol, AF o alimentació.
- **Utilitzar els mateixos circuits de gestió** econòmica i administrativa i un suport administratiu comú per a la gestió d'acreditacions, certificacions, documents, etc.
- **Elaborar un paquet mínim d'activitats de prevenció i promoció** per a **cada grup d'edat** que integri tots els instruments de cribatge necessaris (versions breus) de les qüestions de salut més pertinents, en funció de l'edat i el gènere.
- Crear un **sistema d'autoregistre digital** amb preguntes sobre qüestions preventives perquè els ciutadans participin en la seva salut, amb recordatoris periòdics i associats a consells; podria ser des de La Meva Salut.
- Facilitar als professionals **eines d'intervenció breus** per promoure canvis de conducta en els diferents formats presencials i no presencials.